

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ
Кж1 По2 2/12
Дана 04.10.2012. године
Београд
Немањина бр. 9

ратни злочини РЗ

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судија Сенише Важића, председника већа, Соње Манојловић, мр Сретка Јанковића, Омера Хациомеровића и др Миодрага Мајића, чланова већа, уз учешће вишег судијског сарадника Мирјане Јанковић-Недић, записничара, у кривичном поступку против **окривљеног АА и др.**, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези са чланом 22 КЗ СРЈ, одлучујући о жалбама Тужиоца за ратне злочине и бранилаца окривљеног ББ, изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду – Одељења за ратне злочине К-По2.бр.23/2010 од 08.12.2011. године, у седници већа одржаној дана 03. и 04. октобра 2012. године, у присуству Тужиоца за ратне злочине, Милана Петровића, окривљеног ББ и његових бранилаца, адвоката БА и БА1, а у одсуству уредно обавештеног окривљеног ВВ, након већања и гласања дана **04. октобра 2012. године**, донео је већином гласова

ПРЕСУДУ

I Уважавањем жалбе Тужиоца за ратне злочине **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Вишег суда у Београду – Одељења за ратне злочине К-По2.бр.23/2010 године од 08.12.2011. године, у погледу одлуке о кривичној санкцији, тако што Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, окривљеног ББ и АА, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву у вези са чланом 22 КЗ СРЈ, за које су првостепеном пресудом оглашени кривим, применом наведених законских прописа и одредби члана 5, 33, 38, 41 и 50 КЗ СРЈ, а у односу на окривљеног АА и члана 42 и 43 КЗ СРЈ, **ОСУЂУЈЕ** и то: окривљеног ББ на казну затвора у трајању од **20 /двадесет/ година**, у коју му се урачунава време проведено у притвору од 02. јануара 2010. године, па надаље, до упућивања у установу за издржавање казне, а окривљеног АА на казну затвора у трајању од **3 /три/ године**, у коју му се урачунава време проведено у притвору од 21.12.2007.

године до 05.02.2008. године, док се наведена жалба у осталом делу као и жалба браниоца окривљеног ББ, адвоката БА1, одбијају као неосноване и првостепена пресуда у непреиначеном делу у односу на наведене окривљене и у ослобађајућем делу у односу на окривљеног ВВ, **ПОТВРЂУЈЕ**.

II ОДБАЦУЈЕ се као недозвољена жалба браниоца окривљеног ББ, адвоката БА, изјављена против пресуде Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К-По2.бр.23/2010 од 08.12.2011. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К-По2.бр.23/2010 од 08.12.2011. године, окривљени АА и окривљени ББ оглашени су кривим због извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву у вези са чланом 22 КЗ СРЈ, па су применом наведених законских прописа и одредби члана 5, 33, 38, 41 и 50 КЗ СРЈ, те члана 356 ЗКП-а, а у односу на окривљеног АА и члана 42 и 43 КЗ СРЈ осуђени и то: окривљени АА на казну затвора у трајању од 1 године и 6 месеци, у коју му се урачунава време проведено у притвору почев од 21.12.2007. године, када је лишен слободе па до 05.02.2008. године, када му је притвор укинут, а окривљени ББ на казну затвора у трајању од 15 година, у коју му се урачунава време које проводи у притвору, почев од 02. јануара 2010. године, када је лишен слободе, па надаље. На основу одредбе члана 196 став 3 и 4 ЗКП-а окривљени АА је обавезан да на име паушала плати суду износ од 10.000,00 динара, а окривљени ББ износ од 20.000,00 динара, све у року од 30 дана од правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења, док су ослобођени обавезе плаћања трошкова кривичног поступка у преосталом делу. Истом пресудом, а на основу одредбе члана 355 тачка 2 ЗКП-а, окривљени ВВ ослобођен је од оптужбе да је извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези са чланом 22 и 24 КЗ СРЈ, а на основу одредбе члана 197 став 1 ЗКП-а, одлучено је да трошкови кривичног поступка у овом делу падну на терет буџетских средстава суда.

Против наведене пресуде жалбе су изјавили:

-Тужилац за ратне злочине, због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно утврђеног чињеничног стања и одлуке о кривичним санкцијама, са предлогом да Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, преиначи првостепену пресуду у делу одлуке о кривичној санкцији у односу на окривљеног ББ тако што ће му изрећи казну затвора у трајању од 20 година, а да осуђујући део пресуде у односу на окривљеног АА и ослобађајући део пресуде у односу на окривљеног ВВ укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење или пак да у односу на окривљеног АА преиначи првостепену пресуду у делу одлуке о кривичној санкцији, тако што ће му изрећи строжију казну, а који предлог произлази из садржине жалбе;

-бранилац окривљеног ББ, адвокат БА1, због битних повреда одредаба кривичног поступка, повреде Кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да

Апелациони суд у Београду побијану пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак или да исту преиначи и окривљеном изрекне блажу казну, истовремено захтевајући да заједно са окривљеним ББ буде обавештен о седници већа другостепеног суда,

-бранилац окривљеног ББ, адвокат БА, због битних повреда одредаба кривичног поступка и повреде Кривичног закона, са предлогом да Апелациони суд у Београду побијану пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак, и са захтевом да заједно са окривљеним буде обавештен о седници већа другостепеног суда. Бранилац је на седници већа другостепеног суда одустао од изјављене жалбе.

Одговоре на жалбу Тужиоца за ратне злочине поднео је бранилац окривљених ББ и ВВ, адвокат БА1, са предлогом да Апелациони суд у Београду наведену жалбу одбије као неосновану и првостепену пресуду у ослобађајућем делу у односу на окривљеног ВВ потврди, а да у односу на окривљеног ББ донесе одлуку у смислу свог жалбеног предлога, истовремено захтевајући да заједно са окривљеним ВВ буде обавештен о седници већа другостепеног суда.

Тужилац за ратне злочине је, у поднеску КТЖ бр.1/2012.године од 07.05.2012.године, предложио да Апелациони суд у Београду уважи жалбу Тужиоца за ратне злочине и првостепену пресуду у односу на окривљеног ББ преиначи у делу одлуке о казни, тако што ће му изрећи казну затвора у трајању од 20 година, а да пресуду у односу на окривљене АА и ВВ укине и предмет у односу на ове окривљене врати првостепеном суду на поновно суђење.

Апелациони суд у Београду – Одељење за ратне злочине, одржао је седницу већа у смислу одредбе члана 448 ЗКП-а, у присуству Тужиоца за ратне злочине Милана Петровића, окривљеног ББ и његових бранилаца адвоката БА1 и БА, браниоца окривљеног ВВ, адвоката БА1, а у одсуству уредно обавештеност окривљеног ВВ, на којој је размотрио списе предмета, па је након разматрања навода и предлога из жалби, одговора на жалбу, као и мишљења Тужиоца за ратне злочине, објашњења навода жалбе које је дао Тужилац за ратне злочине и бранилац окривљеног ББ, адвокат БА, који је изјавио да одустаје од жалбе изјављене дана 24.04.2012.године, те објашњења навода из одговора на жалбу које је дао бранилац окривљеног ВВ, адвокат БА1, а након што је првостепену пресуду испитао у оквиру основа, дела и правца побијања који су истакнути у жалбама, на основу одредбе члана 451 став 1 ЗКП-а, одлучио је као у изреци пресуде.

Жалбом браниоца окривљеног ББ побија се првостепена пресуда због битне повреде одредаба кривичног поступка тако што се истиче да је првостепени суд повредио одредбе о испитивању сведока јер је сведоке пре давања исказа у овом кривичном поступку без законске основе питао да ли остају при раније датим исказима, (из предмета Кв.5/05, у коме је у фази истраге Ки.В.3/05 која је претходила том поступку био обухваћен и овде окривљени ББ), а такође се истиче да овај окривљени није имао браниоца у наведеном поступку, због чега бранилац сматра да је у конкретном случају повређено право на одбрану окривљеног ББ. Даље се у жалби истиче да се битна повреда одредаба кривичног поступка огледа и у томе што је првостепени суд у побијаној пресуди

доказе изведене у овом поступку ценио тако што је анализирао доказе изведене у другим поступцима – у предмету Кв.5/05, односно узимао је у обзир доказе који су пред судом изведени у поступку у којем окривљени ББ није био обухваћен оптужницом и у којем није имао остварено право на одбрану, те је по мишљењу браниоца нејасно на основу које законске одредбе првостепени суд цени доказе из других предмета. У образложењу жалбе се наводе конкретни примери где се првостепени суд позива на исказе заштићених сведока дате на ранијим главним претресима у поменутом кривичном поступку.

По оцени Апелационог суда, изнети жалбени наводи неосновани јер је захтевом за спровођење истраге Тужилаштва за ратне злочине од 17.02.2005.године у предмету Окружног суда у Београду Ки.В.бр.3/05, осим окривљеног ЖЖ, ЗЗ, ЕЕ, ДД, ЂЂ, ИИ и ЈЈ, (у односу на које су донете правноснажне пресуде) био обухваћен и овде окривљени ББ, зв. “ББ1”, коме је решењем истражног судије Ки.В.бр.3/05 од 18.03.2005. године одређен притвор из разлога предвиђених одредбом члана 142 став 2 тачка 1 и 5 ЗКП-а и против којег је прекинута истрага, јер није био достижан државним органима, а која је у односу на окривљеног ББ настављена када је по наведеном решењу лишен слободе дана 02.01.2010. године, од када је све време имао браниоца. Имајући у виду да су догађаји и радње кривичног дела који су предмет овог кривичног поступка, као и локације на којима су се исти одиграли, били у знатној мери и предмет правноснажно окончаног поступка који се водио пред Већем за ратне злочине Окружног суда у Београду под бројем Кв.5/05, у коме је у фази истраге био обухваћен и овде окривљени ББ, а у које списе је у доказном поступку првостепени суд извршио увид, те на главном претресу одржаном дана 02. децембра 2011. године, на основу одредбе члана 337 став 1 тачка 1 и 2 ЗКП-а прочитао исказе заштићених сведока из предмета Ки.В.бр.3/05 и Кв.5/05 као и изјаве сведока прикупљене од стране истражитеља МКТЈ пре покретања наведених поступака (које су заједно са осталим доказима посредством Тужилаштва за ратне злочине Републике Србије достављени истражном судији Већа за ратне злочине Окружног суда у Београду у поступку Ки.В. 3/05, а чије коришћење се у жалби оспорава, о чему ће у наставку пресуде бити више речи), а који су побројани на странама 20 и 21 побијане пресуде, те како су транскрипти о саслушању оштећених - заштићених сведока у наведеним поступцима достављени окривљеном и његовом браниоцу пре изношења одбране окривљеног ВВ у овом кривичном поступку, јасно је да у конкретном случају не може бити говора о повреди права на одбрану, како се то тврди у жалби његовог браниоца. Због тога су напред изнети жалбени наводи браниоца овог окривљеног оцењени као неосновани.

Наиме, окривљени ББ и његов бранилац били су упознати са раније датим исказима оштећених у којима су се изјашњавали о радњама предузетим од стране лица са надимком „ББ1“ на локалитетима обухваћеним оптужницом (а за које је током поступка несумњиво утврђено да се ради о окривљеном ББ), чији искази су прочитани у доказном поступку и чине саставни део овог списка, а осим тога, окривљени и његов бранилац су имали могућност да приликом непосредног саслушања оштећених у овом кривичном поступку стављају примедбе на њихове исказе и да постављају питања, те тако проверавају њихов кредибилитет. Имајући у виду наведено, по оцени овог суда, чињеница да је председник већа оштећене који су испитивани у својству сведока, пре давања

исказа питао да ли остају при ранијим исказима датим пре отпочињања овог кривичног поступка, није од таквог значаја да би могла утицати на правилност обављеног испитивања. Стога су наводи жалбе браниоца окривљеног ББ којима се оспорава овакав начин испитивања сведока и указује на одредбу члана 103 тада важећег ЗКП-а којом је, између осталог ставом 1, прописано да приликом испитивања сведока није дозвољено служити се обманом нити постављати таква питања у којима је већ садржано како би требало одговорити, оцењени као неосновани, будући да из садржине транскрипата о испитивању сведока овако нешто не произлази.

Жалбом браниоца окривљеног ББ оспорава се оцена исказа родитеља окривљеног ББ, сведока ББ4 и ББ2, сведока ББ3, кума окривљеног ББ и сведока ББ5, комшије овог окривљеног, у делу у којем првостепени суд није прихватио њихове исказе у којима су тврдили да је окривљени ББ, осим на сахрани покојног ГГ, која је била 04. маја у Краљеву, ишао на гробље и прво јутро после сахране, (у време одигравања догађаја на Пољопривредном добру „Економија“ за који је под I тачком 1 изреке оглашен кривим) као и на обележавање седмодневног и четрдесетодневног помена, (а који је падао у време одигравања догађаја у Дому културе у Чelopeку, за које је овај окривљени под III изреке оглашен кривим), на који начин се оспорава само присуство окривљеног ББ на овим локалитетима. Осим тога, у жалби се указује да се у списима предмета налази и потврда о лекарском прегледу окривљеног ББ 01. и 02.06.1992. године у болници у Краљеву, те наводи да је сведок ББ3 у свом исказу на главном претресу одржаном дана 08.11.2011. године објаснио да је на његовом рођендану дана 07. јуна 1992. године био и окривљени ББ, те да је пар дана након рођендана било обележавање четрдесет дана од смрти друга „ЉЉ“ који је погинуо у Сарајеву, као и да је окривљени ББ пар дана након тога отишао у Зворник, а такође се указује на исказ сведока СС1 у којем је навела да је окривљени ББ био на њеној свадби дана 23.05.1992. године, о чему је као доказ суду приложена фотографија са свадбе. По мишљењу браниоца, све напред наведено упућује на закључак да је окривљени ББ био у континуитету у Краљеву од 16.05.1992. године, када се са повлачењем ЈНА вратио са Зворничког ратишта, па до половине јуна када је поново отишао на подручје Зворника, а што потврђује наводе из одбране овог окривљеног, наводећи да је неживотно и нелогично да је пар дана боравио у Краљеву, а пар дана на подручју Зворника, те да је с тим у вези првостепени суд пропустио да расправи одбрану окривљеног да није могао да изврши дело јер је био на другом месту.

По оцени Апелационог суда изнети жалбени наводи су неосновани, јер је првостепени суд на несумњив начин утврдио присуство окривљеног ББ зв. “ББ1” на локалитетима из изреке пресуде (на пољопривредном добру “Економија” највероватније 05. маја 1992. године и Дому културе у Чelopeку у периоду од око 10. јуна до око половине јуна 1992. године и на „Циглани“ у првој половини јуна до пред крај јуна 1992. године, где окривљени ББ иначе потврђује своје присуство током јуна 1992. године, где је као припадник јединице „Пиварски“ и Територијалне одбране Зворник био ангажован на дужности стражара и чувара оштећених лица муслиманске националности, који су ту били на принудном раду), на основу исказа оштећених који су били затворени у овим објектима, а који су описивали радње лица по надимку “ПП”, предузете управо у овим објектима.

Наиме, оштећени под псеудонимима “Ф” и “четири” су са сигурношћу препознали после скоро 20 година окривљеног ББ као лице које су знали по надимку “ПП”, оштећени “Четири” га се сећа још из фабрике “Стандард” која се налази у предграђу Зворника – у Каракају где је након хапшења био затворен од 04.-09.маја 1992.године. Наведени оштећени, као и оштећени под псеудонимима “У”, “Т” и “ЛЛ1” пре “Циглане” су боравили на пољопривредном добру “Економија” и исти су у својим исказима описивали радње лица по надимку “ПП” из Краљевачке групе у којој су били „ЛЛ2“ (окривљени АА), „ЛЛ“ и „ДД1“ (ЂЂ и ДД - правноснажно осуђени у предмету Окружног суда у Београду К.В.бр.5/05) предузете управо и на пољопривредном добру “Економија” почетком маја 1992. године. (Иначе, сведок “ЛЛ1” није сведочио након хапшења окривљеног ББ, те је првостепени суд у доказном поступку у смислу одредбе члана 337 став 1 тачка 1 и 2 ЗКП-а прочитао његове раније дате исказе из предмета Ки.В.3/05 од 28.07.2005.године и са главног претреса у предмету К.В.5/05 од 11.07.2006.године, исказ са главног претреса у предмету против окривљених АА и ВВ од 08.маја 2009.године, као и изјаву узету од стране истражитеља МКТЈ, у којима је детаљно описивао радње лица којег се сећа под овим надимком, на веома сличан или идентичан начин као и остали оштећени). Оштећени под псеудонимом “У” је верно описао лице које је познавао по надимку “ПП” са више заиста карактеристичних и нетипичних детаља, као гојазног, са младежом са једне стране лица, у шта се суд лично уверио, са великим стопалима, што потврђује и сам окривљени наводећи да носи обућу број 48 и по, а на питање да ли је алергичан на поленов прах, упућено од стране оштећеног “Ф”, окривљени ББ то потврђује, те је овај сведок навео да не може да га замени, па је логично што га је након толико година од инкриминисаних догађаја и препознао.

Није спорно да је окривљени ББ у периоду свог првог боравка на зворничком ратишту (до 16.маја 1992.године када је заједно са осталим добровољцима из Краљева отишао из Зворника), почетком маја ишао у Краљево, уз дозволу и возилом добијеним од команде ТО Зворник, због погибије друга ГГ на ратишту у Босни, те да је дана 04.маја 1992. године присуствовао његовој сахрани. Одбрана окривљеног ББ у наведеном делу у сагласности је са одбранама окривљеног ВВ и окривљеног АА, а што потврђују и саслушани сведоци, припадници јединице „Пиварски” ДД и ЋЋ, који су правноснажно осуђени горе наведеном пресудом, између осталог, и за радњу описану под I тачка 1 изреке пресуде.

Неосновано се жалбом браниоца окривљеног ББ оспорава закључак првостепеног суда да се овај окривљени одмах после сахране вратио у Зворник, јер је првостепени суд до оваквог закључка дошао како на основу одбране окривљеног ББ, одбрана окривљених ВВ и АА, те исказа сведока ЋЋ и ДД чији искази су у погледу времена боравка у Краљеву поводом присуства поменутој сахрани у високом степену сагласни, тако и писменог доказа, пропуснице Српске општине Зворник – штаба ТО од 03.05.1992. године, прочитане у доказном поступку, (коју је у поступку Кв.5/05 приложио правноснажно осуђени ЋЋ) из које се утврђује да му је иста издата за излазак из зоне дејстава са подручја Српске општине Зворник у Републику Србију и друге општине Републике српског народа БиХ, те да важи за период од 03. до 05. маја 1992.

године. Дакле, код чињенице да је припадницима краљевачке групе (у којој је био окривљени ББ заједно са наведеним лицима) било одобрено одсуство са ратишта најдуже три дана, колико су поводом присуства сахрани и били у Краљеву, то је првостепени суд, и по оцени овог суда, правилно поступио када није прихватио исказе мајке окривљеног, сведока ББ2, оца окривљеног, сведока ББ4, сведока ББ3, кума окривљеног и сведока ББ5, комшије окривљеног у којима су тврдили да је окривљени ББ био присутан на гробљу свом другу не само првог јутра након сахране, већ и на седам дана, при чему је мајка окривљеног тврдила да је њен син био у континуитету све до 10.маја у Краљеву и да се тек тада вратио у Зворник, док је сведок ББ3 тврдио да су и остали Краљевчани били присутни те прве суботе на гробљу након сахране, као и да је окривљеног у том периоду сваки дан виђао.

Овакви наводи сведока ББ2 и ББ3 оповргнути су и убедљивим исказом сведока „Т“ који је доследно од свог првог исказа тврдио да је управо 07.маја 1992.године ухапшен од стране „ББ1“, „ЛЛ2“ (окр.АА) и „ЛЛ3“, што јасно указује на присуство окривљеног ББ у Зворнику и тога дана. При томе је првостепени суд правилно поступио када је као крајње неуведљиве одбацио накнадне наводе одбране окривљеног ББ дате након испитивања његове мајке, када је по први пут поменуо да је присуствовао четрдесетодневном помену ГГ у јуну 1992.године, не могавши да објасни због чега у својој одбрани није помињао и све друге детаље и околности о којима је сведочила његова мајка, а који би свакако били од интереса за његову одбрану – да му је отац био у болници, да га је обилазио, да је до половине јуна наводно неколико пута ишао у Хитну помоћ у Краљеву, како је то тврдила његова мајка, те да се заправо не сећа колико су још дана остали после сахране у мају у Краљеву, иако је раније тврдио да је тада био три-четири дана код куће, не помињући присуство никаквим парастосима у Краљеву.

О свему овоме у образложењу побијане пресуде на странама 51 и 52 су дати јасни, детаљни и логични разлози због чега су супротни жалбени наводи браниоца окривљеног којима се оспорава оцена исказа наведених сведока и одбране окривљеног оцењени као неосновани.

Дакле, како је присуство окривљеног ББ на пољопривредном добру „Економија“, дана 05.05.1992. године, (у време одигравања догађаја описаног под I тачка 1 изреке пресуде) непосредно по повратку из Краљева, а након присуства сахрани пријатеља ГГ погинулог на ратишту у Босни несумњиво утврђено од стране првостепеног суда, то су наводи жалбе браниоца окривљеног ББ којима се покушава представити да окривљени тога дана није био у Зворнику, већ у Краљеву, оцењени као неосновани.

И у погледу присуства окривљеног ББ у Дому културе у Челопеку, (у коме су боравила 162 цивилна лица муслиманске националности из места Дивич, узета за таоце), првостепени суд је на странама 43 и 44 образложења побијане пресуде дао јасне, уверљиве и аргументоване разлоге, због чега су жалбени наводи браниоца овог окривљеног којима се тврди да је окривљени у време одигравања догађаја у овом објекту (радње описане под III изреке пресуде), био у Краљеву због обележавања четрдесетодневног помена погинулом другу ГГ, оцењени као неосновани. Ово стога јер је присуство

окривљеног ББ у ДКЧ несумњиво утврђено из исказа оштећених, затворених у овом објекту који су лице са надимком “ПП” помињали од својих првих исказа датих истражитељима МКТЈ, детаљно описујући његове радње и изглед. Тако, сведок “Г” наводи да га се сећа као крупног, гојазног, у маскирној униформи, тешког око 90 килограма, широких рамена, црне косе, пуначког лица, са ножем. Овај сведок је у време давања исказа у фази истраге Ки.В.3/05, која је претходила поступку под бројем К.В.5/05 (дана 27.04.2005. године) приликом саслушања замолним путем у БиХ, препознавши “ЕЕ1” на фотографијама (међу којима су се налазиле само фотографије тада окривљених ДД, ЂЂ, ИИ, ЕЕ, званог „ЕЕ1“ ЖЖ и ЗЗ, уз фотографије притворених лица из других предмета) рекао “да има ПП знао бих, добро бих га познао, крупан”. Сведоци “један” и “два” који су такође били затворени у ДКЧ, пре саслушања на главном претресу, са сигурношћу су препознали окривљеног ББ у линији за препознавање као лице које су знали под надимком “ПП”, а претходно су га и верно описали, а што су учинили и на претходном претресу у предмету К.В.5/05 дана 16.06.2006. године, када су први пут саслушавани. Детаљан опис “ПП” као крупног, дебелог човека, висине 175 до 180 цм, тежине 90 до 100 килограма, наоружаног само ножем, дао је и сведок под псеудонимом “А” још пред хашким истражитељима 1996. године, а на сличан начин га описује и сведок под псеудонимом “Б”. Осим тога и оштећени под псеудонимом “У”, који иначе није био затворен у Дому културе Челопек, већ на “Економији”, а потом на “Циглани” наводи да је слушао од затвореника који су довођени из Дома културе у Челопеку, шта “ЛЛ”, “ББ1” и “ЕЕ1” раде у ДКЧ, док је и оштећени под псеудонимом “ОО11”, који такође није био затворен у ДКЧ, тврдио да су његовог оца и рођака из ДКЧ на “Циглану” довели и ту их оставили, да су им они причали да су “ББ1”, “ДД1” и “ЛЛ” виђали у Дому културе у Челопеку, те да су повезали дешавања у ДКЧ са крвљу у гепеку аутомобила - “Стојадина” са којим су “ББ1” и “ЛЛ” долазили на “Циглану” и који су им прали затвореници. Поред наведених оштећених, и сведок ДД зв. “ДД1” (који је правноснажно осуђен, између осталог и због догађаја у ДКЧ), који је потврдио своје присуство у Дому културе Челопек бар у три наврата у јуну 1992. године приликом боравка затворених Муслимана у њему, навео је да су му стражари причали да је “ПП” долазио у ДКЧ и да је тамо тукао и нешто радио, али да не зна да ли је баш са њим улазио у ДКЧ, објаснивши да су сви носили исте маскирне униформе, да је и “ПП” имао аутоматску пушку и пиштољ, као и бајонет, док су оштећени навели да је “ПП” имао ознаке српске војске са двоглавим орлом, а што потврђује и сведок ББ5 који је сведочио о својим сазнањима у вези присуства окривљеног ББ на сахрани у Краљеву.

С обзиром да је током поступка недвосмислено утврђено да је једини “ББ1” - припадник краљевачке групе био управо овде окривљени ББ, што и сам окривљени потврђује, као и правноснажно осуђени ДД и ЂЂ, при чему је окривљени ББ сам навео да није чуо да се неко представљао као “ПП”, то је првостепени суд правилно поступио када није прихватио тезу одбране да је могуће да је тај “ПП” који се помиње, уствари лице по имену КК, будући да је ова теза проверена још у фази истраге у предмету Ки.В.3/05 који је претходио поступку К.В.5/05, прибављањем фотографија и провером идентитета.

Имајући у виду све напред наведено, жалбени наводи браниоца окривљеног ББ којима се покушава представити да овај окривљени није лице о

коме су говорили оштећени, истичући да је окривљени у време инкриминисаних догађаја имао дужу косу на раздјељак, а што се може видети на фотографијама окривљеног ББ из тог периода које се налазе у списима предмета, те да сведоци под псеудонимима “један” и “два” приликом испитивања код истражног судије описујући “ББ1” наводе да је исти увек био кратко ошишан, а који опис је у супротности са описом који је дао сведок под псеудонимом “ЛЛ1”, (оштећени који није био у ДКЧ, већ на „Економији“ и „Циглани“), по оцени овог суда, без утицаја су на напред изнети закључак првостепеног суда у погледу идентитета окривљеног ББ зв. “ББ1” и његовог присуства у ДКЧ.

Указивање у жалби да је окривљени ББ дана 01. и 02.06.1992. године био у болници у Краљеву, и 07. јуна на рођендану сведока ББ3 без икаквог је значаја, с обзиром да се окривљени не терети ни за један догађај учињен у Дому културе у Чelopeку у наведене дане, а како је присуство окривљеног почетком јуна 1992.године на „Циглани“ несумњиво утврђено из исказа заштићених сведока „У“, „Ф“, „Т“, и „ОО11“ то су ови жалбени наводи оцењени као неосновани. Без утицаја је и навод жалбе да је сведок СС1 у свом исказу навела да је окривљени ББ био на њеној свадби дана 23.05.1992. године, с обзиром да му се на терет не ставља ниједна радња учињена тога дана.

Побијајући првостепену пресуду због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања у односу на радње описане под III а изреке, којом је окривљени ББ оглашен кривим да је 10./ 11.06.1992. године, уочи Бајрама, у Дому културе у Чelopeку заједно са сада покојним ЕЕ лишио живота најмање девет лица, жалбом браниоца окривљеног ББ оспорава се оцена суда о изведеним доказима, а пре свега оцена исказа сведока “Т” дата замолним путем у суду БиХ у Сарајеву дана 27.04.2005. године, те исказ сведока “три” са главног претреса од 29.11.2010. године, истичући да сведоци контрадикторно описују догађај везан за убиство ОО2 и ОО9, указујући при том и на исказе сведока “В” и сведока “Б”, који су приликом саслушања замолним путем у Сарајеву дана 27.04.2005. године навели да је “ЕЕ1” убио ОО8, док је првостепени суд утврдио да је окривљени ББ то урадио заједно са “ЕЕ1”. С тим у вези оспоравају се чињенични и правни закључци првостепеног суда да је окривљени ББ извршио радње описане под горе означеним делом изреке пресуде. У жалби се даље истиче да је првостепени суд исказе наведених сведока селективно ценио прихватајући делове исказа који потврђују наводе из оптужнице, док делове исказа који иду у корист окривљеног не прихвата. Осим тога, оспорава се коришћење доказа прибављених од стране МКТЈ, односно изјава заштићених сведока узетих од истражитеља МКТЈ и истиче да окривљеном у то време није било обезбеђено право на одбрану, због чега се по мишљењу браниоца ови докази не могу користити јер су у супротности са позитивним законодавством Републике Србије, тако да искључују поштовање услова на правично суђење.

Ови жалбени наводи су оцењени као неосновани јер је одредбом члана 14а Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине предвиђено да Тужилац за ратне злочине може предузети кривично гоњење на основу података и доказа прикупљених од стране тужиоца МКТЈ, те да се ти докази, након уступања (а што је управо овде случај) могу користити као докази у кривичном поступку пред домаћим судом, под условом да су прикупљени или изведени на начин предвиђен Статутом и правилима о

поступку и доказима МКТЈ, док се постојање или непостојање чињеница које се доказују тим доказима, цени у складу са одредбама Законика о кривичном поступку. Имајући у виду да су изјаве сведока узете на начин предвиђен Статутом и правилима о поступку и доказима МКТЈ од стране тужиоца МКТЈ и од њега овлашћених органа, у складу са одредбом члана 16 и 18 Статута МКТЈ и правила 39 Правилника о поступку и доказима везаним за вођење истрага, то су напред изнети жалбени наводи браниоца окривљеног ББ да се ти докази нису могли користити у овом кривичном поступку, оцењени као неосновани. Наиме, одредбом члана 18 став 3 Статута МКТЈ предвиђено је да осумњичени има право приликом испитивања на браниоца. Имајући у виду да пред МКТЈ није био покренут кривични поступак против окр. ББ, у ком случају би он свакако морао имати браниоца (изабраног или по службеној дужности), већ је реч о прикупљању доказа испитивањем између осталих жртава и сведока (члан 18 став 2 Статута и 39 (ii) Правилника о поступку и доказима), то у овом случају, насупрот наводима жалбе, није повређено право окривљеног на одбрану, па је овај жалбени навод оцењен као неоснован. Овај суд је имао у виду (као уосталом и првостепени суд) став Врховног суда Србије изнет у решењу Кж2 РЗ 22/08 од 21. маја 2008. године, да се ни у случају хашких изјава сведока који нису дошли на претрес, не ради о недозвољеним доказима, већ да се исти могу користити.

Осим тога, првостепени суд је оцењујући доказну снагу ових изјава, имао у виду одредбе правила 92 бис Правилника о поступку и доказима који дају могућност претресном већу Хашког трибунала да прихвати писмене изјаве сведока уместо усменог сведочења, само када се њима доказује нешто друго, а не дела и понашање оптуженог за које се он терети, као и да се писмене изјаве могу користити када сведок приступи у суд, када се омогући његово унакрсно испитивање и када он потврди да је изјава тачна, те је сходно наведеном правилно закључио да законодавац приликом доношења Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине, свакако није имао за циљ, регулишући коришћење доказа прикупљених од МКТЈ, а посебно у случају када сведоци не дођу на претрес, да се ова могућност коришћења доказа МКТЈ тумачи на екстензивнији начин у односу на онај који се примењује пред МКТЈ. При томе је првостепени суд, примењујући начело слободне оцене доказа као једно од основних начела нашег процесног права, имао у виду и чињеницу да се коришћењем писмених изјава сведока у ситуацији када исти нису присутни на главном претресу, ограничава начело непосредности у кривичном поступку које је, такође, једно од важних начела кривичног поступка и гарант поштовања права одбране. Судска пракса Европског суда за људска права у својим одлукама третира МКТЈ као суд заснован на закону, те доказе прибављене од стране овог суда, сматра као доказе који се могу користити уз ограничење које представља поштовање услова за правично суђење у складу са чланом 6 Европске конвенције о људским правима и начело непосредности као једно од примарних начела.

Сходно томе, првостепени суд је обазриво ценио прикупљене писмене изјаве у ситуацији када њихова садржина није могла бити проверена непосредно на претресу, и када суд и странке нису могли да постављају питања таквим сведоцима, провере њихов кредибилитет, па је на тај начин ценио све раније дате исказе сведока, као и изјаве сведока узете од стране истражитеља МКТЈ

који нису приступили на главни претрес, и то сведока под псеудонимима „Б”, „Г”, „Д”, „Б”, „В”, „З”, „ и Алфа“, (затворених у Дому културе у Челопеку који су описивали радње лица којег се сећају под надимком „ПП“), који су одбили да сведоче због веома нарушеног психичког и физичког здравља и чије довођење није могуће (живе у иностранству -Бих, а сведок „Б“ је недоступни суду јер живи на непознатој адреси у иностранству) због чега су изјаве ових сведока на главном претресу одржаном дана 02. децембра 2011. године прочитани на основу одредбе члана 337 став 1 тачка 1 ЗКП-а.

У погледу исказа сведока који су приступили на претрес, а претходно су дали изјаве о истим догађајима и у поступку Кв.5/05, те истражитељима МКТЈ, које су им и предочаване на претресу, а са којима је одбрана имала могућности да се упозна, првостепени суд је наведене изјаве правилно узео као саставни део исказа сведока, третирајући их као један јединствени исказ, јер у супротном, и по налажењу овог суда, не би могли бити оцењени на адекватан начин. С обзиром да су искази сведока – жртава, једно од главних доказних средстава у поступцима који за предмет имају кривично дело ратни злочин, као и да је временски период протекао од извршења кривичног дела до суђења веома дуг, што за логичну последицу има разлике и противречности, и то како о околностима под којима су се одиграли догађаји, тако и о лицима која су њихови учесници, првостепени суд се, насупротив наводима жалбе, по оцени овог суда, пажљиво бавио анализом и оценом веродостојности ових исказа, како појединачно, тако и у њиховој међусобној вези, не дозволивши да се, уколико се појави сумња у веродостојност и поузданост исказа сведока, то тумачи на штету окривљеног ББ. Имајући у виду да су у образложењу побијане пресуде дати јасни и логични разлози из којих је првостепени суд исказе оштећених у вези једног догађаја прихватио, иако се на његово сведочење о другим дешавањима није ослонио, налазећи да је исказ сведока у том делу непоуздан и највероватније резултат каснијих међусобних препричавања међу оштећенима, то су жалбени наводи браниоца овог окривљеног да је првостепени суд селективно ценио исказе оштећених прихватајући само оне делове којима се потврђују наводи оптужнице, оцењени као неосновани. С тим у вези, неосновано се оспорава закључак првостепеног суда изнет на страни 28 побијане пресуде да разлике у исказима сведока при описивању детаља догађаја не могу аргументи да буду разлог за закључак да је целокупно сведочење одређеног сведока непоуздано због тога што је његово сведочење у односу на одређени догађај непоуздано. Ово из разлога јер је првостепени суд доносећи овакав закључак имао у виду да је у Дому културе у Челопеку у јуну месецу 1992.године било затворено 162 мушкарца у просторији површине свега 200 м² тако да је могућност опажања одређених збивања зависила и од места на коме су се налазили у тренутку злостављања, те чињенице да ли су том приликом злостављани и они сами или њихови најближи рођаци, тако да је и по оцени овог суда, немогуће очекивати да о појединостима догађаја, њиховој хронологији, те свим лицима која су им нанела патње, исказује на потпуно сагласан начин, посебно када се има у виду да је у Дому владала атмосфера страха за голи живот и да су се оштећени налазили у посебном психичком стању. Оштећени под псеудонимом „Један“ то илуструје на следећи начин: „Има нас који смо у страху седели у ћошку, зачепљених ушију и затворених очију да не видимо шта се дешава и како нас ударају, има нас који смо се крили под бину да не би били бијени и да не би видели некога“.

Имајући у виду све наведено, и по налажењу овог суда, управо би у високој мери сагласни искази упућивали на чињеницу да су се сведоци договарали и међусобно усклађивали исказе. Дуг протек времена, присуство трауматичним сценама које су се из дана у дан понављале, те подсећање и потом казивање пред судом о њима, произвело је снажне емоционалне реакције код оштећених, што све доводи до немогућности да се у сваком исказу исприча иста прича са истим детаљима. Међутим, ове околности, и по оцени Апелационог суда, не могу обезвредити доследно сведочење о битним чињеницама, уколико је оно прихваћено као убедљиво, нити одређене неподударности обавезно цео исказ чине непоузданим, а како то правилно закључује првостепени суд. Стога су наводи жалбе браниоца окривљеног којима се оспорава овакав закључак првостепеног суда оцењени као неосновани.

Насупрот наводима жалбе браниоца окривљеног ББ, првостепени суд је ваљаном оценом исказа оштећених, затворених у Дому културе у Челопеку, на несумњив начин утврдио да је окривљени ББ учинио радње описане под III а изреке пресуде (уочи Бајрама 10./ 11.06.1992. године лишио живота најмање девет лица са сада покојним ЕЕ), о чему су у образложењу пресуде дати јасни, довољни и аргументовани разлози, које у свему као правилне прихвата и овај суд, а који наводима жалбе ничим нису доведени у сумњу, због чега је жалба којом се у овом делу оспорава правилност утврђеног чињеничног стања, оцењена као неоснована.

Наиме, од првих исказа датих истражитељима МКТЈ саслушани оштећени су били у високом степену сагласни у погледу описивања радњи које су уочи Бајрама 1992. године предузимали покојни ЕЕ зв. “ЕЕ1” и окривљени ББ, зв. “ББ1”, које по својој бруталности и тежини последица обележавају овај предмет. Из сагласних исказа сведока под псеудонимима “А”, “један”, “два”, “три”, “Алфа”, “Г”, “Д”, “Ђ”, “Б”, “В” и “З”, првостепени суд је утврдио да је уочи Бајрама 1992. године пре доласка групе људи у којој су сигурно били покојни ЕЕ, зв. “ЕЕ1” и лице по надимку “ПП”, ЕЕ, зв. “ЕЕ1” најавио долазак речима “биће вам крвав Бајрам”, да је по њиховом уласку у Дом, почела туча и малтретирање затворених, те да је током тог догађаја који је трајао дуже време, по неким оштећенима и неколико сати, лишено живота најмање девет људи и то тако што је “ЕЕ1” пуцањем из малокалибарске пушке лишио живота ОО4, ОО5, ОО6, те ОО7, коме је ставио цев пушке у уста и тиме га принудио да се попне на прсте, те када је од његовог оца ОО7О, на питање да ли му је то једини син, добио потврдан одговор, рекао да више ни њега неће имати, а потом, пуцањем у уста, ОО7 лишио живота. Првостепени суд је на поуздан начин такође утврдио да су покојни ЕЕ и окр. ББ лишили живота ОО8 убадањем ножевима у тело више пута, након што га је претходно из пушке ранио сада покојни “ЕЕ1”, док је окривљени ББ порезивањем ножем по врату лишио живота ОО2, ОО3, ОО9 и ОО10, о чему су у образложењу пресуде дати јасни и аргументовани разлози, које у свему као правилне прихвата и овај суд, због чега су наводи жалбе којима се у овом делу оспорава правилност утврђеног чињеничног стања оцењени као неосновани.

Ово стога јер из исказа оштећених несумњиво произилази да су обојица окривљених – ББ, зв. „ББ1“ и ЕЕ зв. „ЕЕ1“ истовремено убијали наведене

оштећене за Бајрам 1992. године, па самим тим првостепени суд правилно закључује да окривљени ББ делује у саизвршилаштву са сада покојним ЕЕ зв. “ЕЕ1”. Наиме, оштећени сагласно наводе да док “ПП” ради ножем, “ЕЕ1” убија из малокалибарске пушке, затим оштећеног ОО8 обојица убадају ножем у тело, а претходно га из пушке рањава сада покојни ЕЕ, да би му окривљени ББ забадао нож и након што је оштећени покушао да га извади из груди, што на упечатљив начин описују оштећени, (а како је то детаљно образложено у побијаној пресуди), а пре него што ОО10 окривљени ББ лишава живота порезивањем ножем по врату, сада покојни ЕЕ га погађа хицем из пушке. Према томе, првостепени суд правилно закључује да сама интерпретација доживљаја дата од стране оштећених чији искази су цитирани и пажљиво анализирани у побијаној пресуди, управо потврђује закључак о заједничком деловању обојице окривљених, тако да су сва лишења живота за Бајрам резултат заједничког деловања обојице окривљених, резултат радњи предузетих са заједничким циљем, у истом временском периоду, без обзира да ли их предузимају појединачно или заједно, а како је то на странама 105 и 106 побијане пресуде детаљно образложено. Дакле, како искази оштећених у којима описују понашање окривљених предметном приликом указују да окривљени заједно имају власт над делом, да се не противе радњама другог, те да један хоће радњу другог као и своје, то су наводи жалбе браниоца окривљеног ББ да је првостепени суд погрешно поступио када је овог окривљеног огласио кривим за радње које је извршио сада покојни ЕЕ, оцењени као неосновани.

У жалби браниоца окривљеног ББ наводи се да је првостепени суд повредио начело *in dubio pro reo*, у погледу радње описане под II тачка 2 изреке побијане пресуде, а наиме, да је ОО1 лишен живота пуцањем из ватреног оружја од стране окривљеног ББ, јер је по мишљењу браниоца закључак првостепеног суда изнет на страни 82 побијане пресуде у погледу извршења наведене радње изведен на основу претпоставке, а што је у супротности са чланом 18 ЗКП-а.

Насупрот овим жалбеним наводима, по оцени Апелационог суда, првостепени суд на поменутој страни пресуде правилно закључује да, иако ниједан од оштећених није непосредни очевидац самог чина лишења живота оштећеног ОО1, на основу свих изведених доказа произилази несумњив и једини закључак да је он лишен живота пуцањем из ватреног оружја од стране окривљеног ББ, непосредно након што га је возилом извео из круга “Циглане”.

Наиме, до оваквог закључка првостепени суд је дошао пре свега имајући у виду сагласне исказе оштећених затворених на “Циглани” (заштићених сведока под псеудонимима “У”, “Ф”, “Т”, “ЛЛ1” и “ОО11”), да су у возилу сигурно били “ПП” и ОО1, да су се непосредно након што су се одвезли, чули пуцњи, да је о томе да је “ПП” убио човека обавештен и ДД – шеф обезбеђења на “Циглани”, да је сведок СС (директор “Циглане”) обавештен да је тело било ту у кругу “Циглане”, те да су ДД и СС тврдили да је и полиција о томе обавештена, да је тело оштећеног ОО1 ексхумирано у истој масовној секундарној гробници насталој након премештања примарних гробница у Зворнику, у које су смештена тела убијених у Дому културе Челопек, Техничко-школском центру, Дому културе Пилица у периоду јуни 1992. године. Осим тога, потпуно су сагласна посредна сазнања оштећених и сведока ДД и СС у вези околности да је управо окривљени ББ зв. “ББ1” усмртио ОО1 након што га је

одвезао возилом марке “Застава 101”, које су видели оштећени, а што је потврдио и сведок ДД, уз чињеницу да се ни сам тужилац у оптужници не опредељује ко је био уз “ПП” критичном приликом.

Дакле, имајући у виду да је првостепени суд на основу наведених доказа, а које је ценио како појединачно тако и у међусобној вези и у склопу одбране окривљеног ББ, несумњиво утврдио да је управо овај окривљени неутврђеног дана у другој половини јуна 1992. године телесно повредио оштећеног ОО1, на тај начин што је у два наврата улазио у просторију на “Циглани” у којој су боравили оштећени, те је у једном наврату извео оштећеног ОО1 кога је својим ножем порезао у пределу врата, услед чега је оштећени био сав крвав, а након краћег времена је оштећеног ОО1 убацио у гепек путничког возила и одвезао из “Циглане”, те га из ватреног оружја у непосредној близини лишио живота. Наиме, сви оштећени су на оштећеном ОО1 видели посекотину у пределу врата непосредно након изласка из друге просторије у коју га је заједно са оштећеним ОО увео окривљени ББ, а оштећени ОО описивао је свим оштећенима шта им је “ББ1” радио. (Иначе, окривљени ББ је оштећеном ОО ножем одсекао кожу са руке на којој је била тетоважа “звезда са полумесеком”, промера 5/6 цм, за које радње је овај окривљени такође оглашен кривим, али како овај догађај није предмет жалбе, то није посебно коментарисан).

Неосновано се жалбом браниоца окривљеног ББ побија првостепена пресуда због повреде Кривичног закона, јер је првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио Кривични закон налазећи да се у радњама окривљеног ББ ближе описаним у изреци пресуде стичу сва законска обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву у вези са чланом 22 КЗ СРЈ, за које је и оглашен кривим, а што је све детаљно образложено у побијаној пресуди од 114-123 стране пресуде, при чему се у жалби не дају конкретни разлози у чему се састоји повреда Кривичног закона, те се овај суд није могао бавити питањима која су обрађена у наведеном делу пресуде.

У вези овог жалбеног основа побијања у жалби браниоца окривљеног ББ једино се наводи се да је првостепени суд занемарио чињенице утврђене у поступку да је код одређених оштећених нађено оружје, из ког разлога се бранилац сматра да се не може сигурношћу утврдити да се у конкретном случају ради о заробљеним цивилима, тако да се у конкретном случају не ради о кривичном делу ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ за које је овај окривљени оглашен кривим. Бранилац указује да је ОО1 код себе имао пушку на којој је чак и писала порука да пушка убија сама. Ови жалбени наводи су оцењени као неосновани јер је првостепени суд имао у виду чињеницу да су неки од оштећених који су боравили на пољопривредном добру “Економија”, а потом и на “Циглани”, приликом хапшења код себе имали оружје (поменути оштећени ОО1, као и сведок под псеудонимом “У”, међутим, насупрот наводима жалбе, и по оцени овог суда то им не одузима својство заштићених лица у смислу одредаба међународног хуманитарног права, нити ова чињеница сама по себи указује да су они учествовали у ратним операцијама на страни једне од сукобљених страна.

С тим у вези првостепени суд правилно закључује да и евентуално

претходно учествовање у непријатељствима, од тренутка лишења слободе даје таквим лицима статус заштићених лица у смислу заједничког члана 3 IV Женевске конвенције, односно статус лица онеспособљених за борбу услед лишења слободе. Издвојено посматрано из контекста целог догађаја и статуса највећег броја заробљених цивила, заробљавање неколицине лица која су код себе имала оружје и однос према њима и последице које су уследиле би имало сва обележја кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника, што је регулисано III Женевском конвенцијом. Међутим, управо му околности под којима је предметно кривично дело извршено, време када је извршено, уз несумњиву чињеницу да су сви остали који су заробљени били цивили и да је број заробљених цивила далеко премашивао број лица која би се могла сматрати заробљеницима, даје и овим лицима статус заробљених цивила. Другим речима, у смислу одредаба Међународног хуманитарног права, присуство појединаца нецивила унутар цивилног становништва, као што је овде случај, не лишава становништво цивилног карактера јер је довољно да је оно претежно цивилног карактера. Понашање према свим заробљеним лицима је било истоветно, и по мишљењу већа Апелационог суда, у себи садржи сва субјективна и објективна обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва на које се односи IV Женевска конвенција.

Имајући у виду да је током овог кривичног поступка првостепени суд на основу изведених доказа, а пре свега исказа саслушаних сведока – оштећених несумњиво утврдио да се жртве предметног кривичног дела у складу са одредбама IV Женевске конвенције из 1949. године, те допунског Протокола о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба (Протокол II), сматрају лицима заштићеним у оружаном сукобу, то су напред изнети жалбени наводи браниоца окривљеног ББ, оцењени као неосновани.

Испитујући првостепену пресуду у делу одлуке о кривичној санкцији у односу на окривљеног ББ, а поводом жалби Тужиоца за ратне злочине и браниоца овог окривљеног, Апелациони суд је нашао да је жалба тужиоца основана, док је жалба браниоца окривљеног неоснована. По оцени овог суда, а што се основано указује жалбом Тужиоца за ратне злочине првостепени суд је одлучујући о врсти и висини кривичне санкције правилно утврдио све околности из члана 41 КЗ СРЈ, и то како олакшавајуће, тако и отежавајуће околности на страни окривљеног ББ, међутим утврђеним отежавајућим околностима није дао адекватан значај, због чега је првостепена пресуда у делу одлуке о кривичној санкцији уважавањем жалбе тужиоца морала бити преиначена.

Наиме, од олакшавајућих околности првостепени суд је ценио личне и породичне прилике овог окривљеног – и то чињеницу да је ожењен, отац двоје малолетне деце, његову животну доб у време извршења кривичног дела, околност да је припадао категорији млађих пунолетних лица, при чему је имао у виду и дуг временски период протекао од извршења кривичног дела, док је од отежавајућих околности ценио тежину извршеног кривичног дела и посебно бројност радњи и наступелих последица, изразиту бруталност, агресивност, испољену безобзирност према жртвама, упорност и одлучност (ради се континуираним радњама које је предузимао на више локација – у Дому културе у Челопеку, на месту зв. “Циглан”, у јуну месецу 1992. године, те на

пољопривредном добру “Економија” у мају месецу) испољена приликом извршења дела над беспомоћним лицима у условима недостојним за живот људи, заједно са другим учиниоцима креирајући атмосферу терора и страха у овим објектима, при чему оштећени ниједним поступком нису допринели да се са њима поступа на такав начин. При томе је првостепени суд имао у виду и чињеницу да се тешке последице кривичног дела огледају и у томе да преживели оштећени услед психичког и физичког злостављања које су претрпели, и данас осећају тешке психичке трауме и трпе физичке болове, од којих су многи напустили своје место пребивалишта. Због тога, по оцени овог суда, а што се основано указује и у жалби Тужиоца за ратне злочине, бројност и тежина напред наведених отежавајућих околности, а које по свом карактеру превазилазе уобичајене отежавајуће околности, у конкретном случају свакако изискују строжије кажњавање.

Ценећи те околности, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине је уважавањем жалбе Тужиоца за ратне злочине преиначио првостепену пресуду у делу одлуке о кривичној санкцији у односу на окривљеног ББ тако што га је осудио на казну затвора у трајању од 20 година, у коју ће му се применом одредбе 50 КЗ СРЈ урачунати време проведено у притвору почев од 02. јануара 2010. године, па надаље, до упућивања у установу за издржавање казне.

По оцени Апелационог суда једина адекватна казна у конкретном случају је казна затвора у трајању од 20 година, која је и прописана за кривично дело за које је овај окривљени оглашен кривим и иста је сразмерна тежини извршеног кривичног дела, проузрокованим последицама, околностима под којима је кривично дело извршено, степену кривичне одговорности окривљеног, и иста је неопходна за остваривање сврхе кажњавања из члана 33 КЗ СРЈ, а како се то основано указује у жалби тужиоца.

Имајући у виду да је уважавањем жалбе Тужиоца за ратне злочине првостепена пресуда преиначена у наведеном делу, то је жалба браниоца окривљеног ББ којом се оспорава правилност одлуке о казни оцењена као неоснована. Истицање у жалби да првостепени суд утврђеним олакшавајућим околностима није дао адекватан значај, а пре свега да није у довољној мери ценио чињеницу да је окривљени у време инкриминисаних догађаја био млађе пунолетно лице, код свега напред наведеног, без утицаја је на другачију одлуку о казни.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе браниоца окривљеног ББ, па је нашао да се истима не доводи у сумњу правилност и законитост побијане пресуде.

Жалбом Тужиоца за ратне злочине побија се првостепена пресуда због битне повреде одредаба кривичног поступка у делу пресуде у којем су окривљеном АА изостављене као недоказане радње нечовечног поступања и плачкања на начин описан у диспозитиву оптужнице под тачком 2а, тако што се истиче да постоји знатна противречност о чињеницама које су биле предмет доказивања, између онога што се наводи у разлозима пресуде о садржини записника о исказима сведока датих у поступку (транскрипата исказа сведока са

главном претреса) и самих тих записника, због чега, по мишљењу тужиоца, није могуће испитати законитост и правилност пресуде. Образлажући овај жалбени основ побијања тужилац у жалби интерпретира поједине делове исказа заштићеног сведока “У”, “Т” и “ЛЛ1”, истичући да је првостепени суд погрешно оценио исказе наведених сведока и тиме извео погрешан закључак да нема доказа да је окривљени АА учествовао са другим лицима (окривљеним ББ и правноснажно осуђенима ДД и ЂЂ), па и самостално у радњи кривичног дела нечовечног поступања према оштећенима због њиховог одвођења у пљачкање приватне имовине, а што је по мишљењу тужиоца за последицу имало и погрешно утврђено чињенично стање у односу на наведене радње.

Ови жалбени наводи су оцењени као неосновани, јер је по оцени Апелационог суда у Београду, првостепени суд за свој закључак да није доказано да је окривљени АА предузео наведене радње, (да је заједно са окривљеним ББ и окривљеним ВВ, те правноснажно осуђенима ДД и ЂЂ, у првој половини јуна до пред крај јуна 1992.године, незаконито поступао и више пута нечовечно поступајући, оштећене изводио из “Циглане”, у различитим групама и наређивао им да из кућа пљачкају и одузимају разне предмете, те исте потом присвајао, робу скривао са робом у “Циглани”, а делимично пребацивао и у Републику Србију, како му је стављено на терет), дао јасне, довољне, аргументоване и за овај суд прихватљиве разлоге, те је правилно поступио када је наведене радње изоставио из изреке пресуде у односу на окривљеног АА. Због тога су напред изнети жалбени наводи Тужиоца за ратне злочине којима се оспорава оцена исказа наведених заштићених сведока, а с тим у вези и изнети закључак првостепеног суда, оцењени као неосновани.

Ово из разлога јер је првостепени суд до оваквог свог закључка дошао на основу изведених доказа ближе наведених у побијаној пресуди, које је ценио како појединачно, тако и у међусобној вези и у склопу одбране окривљеног АА који је негирао да је извршио напред наведене радње, а пре свега на основу исказа заштићених сведока “У”, “Т”, “ЛЛ1”, “ОО11” и “Ф”, чији искази су верно интерпретирани у образложењу побијане пресуде, а потом и правилно оцењени, због чега су за овај суд неприхватљиви супротни жалбени наводи Тужиоца за ратне злочине. Наиме, оштећени заштићени сведок “У”, који је у свом исказу објаснио да је свакодневно ишао у пљачке, није могао да се сети ниједне ситуације, да је у исте ишао са “Савом” (окривљеним АА), за кога је иначе тврдио да се придружио “ДД1”, “ЛЛ” (правноснажно осуђенима ДД и ЂЂ за радњу пљачкања) и “ПП” (окривљеном ББ), тек крајем јуна 1992. године, нити је могао да се сети да је окривљени АА икада био у комбинацији са њима тројицом, када је он ишао у товарење, наводећи само да му се чини да су једном приликом у некој кући нашли видео рикордере и, како му се чини, дали их “ЛЛ2”. Оштећени заштићени сведок “Т”, изнео је своје сазнање да је једини пут када је видео да “ЛЛ2” нешто узима, била ситуација у Козлуку (након 26. јуна 1992. године), када их је “Д1” водио у пљачку, којом приликом се “ЛЛ2” однекле појавио сам и сneo два струјомера са спрата једне куће и отишао потом сам, објаснивши да њега никада није водио у пљачку.

Имајући у виду овакав исказ заштићеног сведока “Т”, који је иначе детаљно говорио о својим редовним одласцима у пљачке, те поменути исказ оштећеног “У”, као и чињеницу да оштећени под псеудонимом “ОО11” не

означава окривљеног АА као лице за које он има било посредна било непосредна сазнања да је учествовало у радњама пљачкања, док радње “ПП”, “ДД1” и “ЛЛ” детаљно описује, те да га такође не означавају ни сведоци под псеудонимом “ЛЛ1” и “Ф”, иако се овај сведок сећа да је окривљени АА долазио на “Циглану”, али га не везује за ове радње, то првостепени суд, и по оцени Апелационог суда, правилно закључује да напред наведен исказ заштићеног сведока “Т” не мења очигледни закључак да није доказано да је окривљени АА учинио радњу пљачкања као радњу ратног злочина.

Стога се неосновано у жалби Тужиоца за ратне злочине наводи да је првостепени суд исказе заштићених сведока “У”, “Т” и “ЛЛ1” релативизовао и тиме га погрешно оценио. Наводи жалбе тужиоца којима се указује на исказ заштићеног сведока “Т” у којем је навео да је чуо да је и ЛЛ2 био у групи која је пљачкала по Зворнику и Дивичу, исказ заштићеног сведока “ЛЛ1” који је навео да му се чини да је са ЛЛ2 ишао у неку улицу поред средње школе у граду, те да их је у пљачке водио “ДД1”, “ЛЛ”, односно да је, према казивању овог сведока било њих четири, пет, значи ЛЛ2, како сведок наводи, као и да је заштићени сведок “У” окривљеног АА везивао за пљачку уља, које изјаве, како се у жалби наводи, првостепени суд није садржински целовито навео у разлозима пресуде, по оцени овог суда без икаквог су значаја, јер наведени делови исказа заштићених сведока не мењају очигледни закључак да није доказано да је окривљени АА учинио радњу пљачкања као радњу ратног злочина.

Ово из разлога јер у смислу одредаба Међународног хуманитарног уговорног и обичајног права, да би постојали докази да је лице извршило ову радњу, обим и учесталост присвајања морају бити такви да радње присвајања подразумевају тешке последице за жртву, да представљају тешко кршење одредаба Међународног хуманитарног права, а имовина мора да буде довољне новчане вредности да би њено отуђивање имало такве последице, о чему, и по налажењу овог суда, очигледно није реч у конкретном случају, а како је то правилно закључио и првостепени суд. Због тога су напред изнети жалбени наводи тужиоца за ратне злочине оцењени као неосновани.

Жалбом Тужиоца за ратне злочине побија се првостепена пресуда због погрешно утврђеног чињеничног стања у односу на радње описане под Пб оптужнице (телесно повређивање ОО1 и ОО), за које је окривљени ВВ ослобођен од оптужбе услед недостатка доказа, док је у односу на окривљеног АА ова радња изостављена из чињеничног описа изреке као недоказана. У жалби се наводи да је овај део пресуде заснован на погрешно утврђеном чињеничном стању јер је првостепени суд одлучне чињенице за постојање битних елемената кривичних дела из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези са чланом 24 КЗ СРЈ погрешно утврдио и тако извео погрешан закључак да нема доказа да су наведени окривљени као помагачи окривљеном ББ, учествовали у радњи телесног повређивања два лица. С тим у вези у жалби се оспорава оцена исказа заштићених сведока под псеудонимима “У”, “Т”, “ЛЛ1”, “Ф” и сведока СС (директора “Циглане”), чији искази, насупрот закључку првостепеног суда, по мишљењу тужиоца, дају довољно поузданог основа за закључак да су окривљени АА и ВВ извршили напред наведену радњу, имајући у виду да су заштићени сведоци детаљно и готово потпуно сагласно описали понашања окривљених које суд није ценио као важне и одлучне чињенице, већ је само

констатовао њихово присуство на месту инкриминисаног догађаја. У жалби се даље интерпретирају поједини делови исказа напред наведених заштићених сведока и исказа сведока СС и наводи да се из њихових исказа утврђује да су окривљени АА и ВВ видели и знали да окривљени ББ телесно повређује ножем оштећене ОО1 и ОО, што су и коментарисали свако на свој начин, из којих коментара се, по мишљењу тужиоца, основано може закључити да они својим присуством охрабрују и дају потпору окривљеном ББ, стварајући и код њега уверење да су они са наоружањем ту за случај да се други оштећени побуне, те да може несметано учинити све што је хтео, док су код оштећених створили страх и уверење потпуне беспомоћности за пружање било каквог отпора. Због тога тужилац сматра да се у радњама окривљеног АА и ВВ стичу сва битна обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва у помагању из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези са чланом 24 КЗ СРЈ, за које их је требало огласити кривим.

Насупрот овим жалбеним наводима, по оцени Апелационог суда, првостепени суд је правилно закључио да нема доказа да су наведени окривљени помагали окривљеном ББ при чињењу радњи описаних под II тачка 2 изреке пресуде (повређивање телесног интегритета оштећених ОО1 и ОО), тако што су стојећи наоружани испред просторије на “Циглани” у којој су били оштећени, стварали уверење безнадежности пружања отпора код оштећених, о чему су у образложењу пресуде на странама 83 и 84 дати јасни, детаљни и аргументовани разлози које у свему као правилне прихвата и овај суд. Због тога су супротни жалбени наводи Тужиоца за ратне злочине којима се побија првостепена пресуда због погрешно утврђеног чињеничног стања у ослобађајућем делу у односу на окривљеног ВВ, и делу у којем су наведене радње изостављене као недоказане из изреке пресуде у односу на окривљеног АА, оцењени као неосновани.

Наиме, током поступка неспорно је утврђено да окривљени АА и ВВ нису извели оштећене ОО и ОО1 из просторије на “Циглани”, да нису били присутни у просторији у којој се дешавају повређивања наведених оштећених од стране окривљеног ББ, а изведени докази не указују да је окривљени АА имао код себе нож који се помиње у његовим наводним коментарима, о чему сведоче неки оштећени (сведок под псеудонимом “У”), на чему тужилац у жалби инсистира истичући да је овај сведок навео да је ЈЛ12 рекао „Будала, ја му давао оштар нож, он хоће тупим да га закоље”, нити се из исказа оштећених може поуздано утврдити да ли неко од ове двојице чека повратак окривљеног ББ из просторије у којој су се одиграли наведени догађаји.

Ваљаном анализом исказа оштећених заштићених сведока под псеудонимима “У”, “Т”, “ЈЛ1”, “Ф”, како појединачно тако и у међусобној вези и у склопу одбрана окривљених АА и ВВ, првостепени суд, и по оцени овог суда, правилно закључује да коментари дати на начин како их представљају оштећени, уз доста неслагласности и одступања у погледу особе која их даје (ЈЛ12, ВВ, ДД1), а што је све детаљно објашњено у побијаној пресуди, тако да исти, насупрот наводима жалбе, не указују на постојање несумњивих доказа о помагању окривљеном ББ од стране ове двојице окривљених и постојању свести да својим деловањем или пропустом помажу окривљеном ББ. Ово тим пре, јер су очигледне и знатне разлике у исказима сведока у погледу понашања, па и

самог присуства лица по надимцима “ЛЛ2” и “ВВ1” критичном приликом, при чему ниједан не пружа основ за закључак да су они стојећи наоружани испред просторије стварали уверење безнадежности пружања отпора код оштећених, нити оштећени на такав начин доживљавају њихово присуство, а што јасно произилази из исказа оштећених.

Стога је супротна тврдња изнета у жалби Тужиоца за ратне злочине за овај суд неприхватљива, јер су управо сами оштећени понашање окривљеног ВВ критичном приликом доживљавали као пружање помоћи оштећеном ОО након повређивања од стране „ПП“, јер му ВВ1 брионом поливао и превео рану која је крварила, који поступак указује на то да је окривљени ВВ у одређеној мери показао саосећање са оштећеним. Према томе, имајући у виду исказе оштећених, по оцени овог суда, наводи жалбе тужиоца за ратне злочине којима се указује на исказ оштећеног „У“ у којем је навео да је окривљени ВВ приликом превијање ране оштећеном ОО рекао да „ББ1“ није нормалан и да он ако му нешто не паше, подигне пиштољ и убије, без утицаја су на правилност закључка првостепеног суда да у конкретном случају нема доказа да је окривљени ВВ свесно помогао у тешком телесном повређивању оштећених ОО1 и ОО стварајући уверење безнадежности за пружање било каквог отпора код оштећених, како је то правилно закључио и првостепени суд.

Првостепени суд такође правилно закључује да је неодржива теза оптужбе, да би окривљени АА и ВВ, да нису хтели да помогну окривљеном ББ, покушали да га спрече у томе, удаљили се са лица места, или га пријавили, што нису учинили. Ово из разлога јер одговорност за неспречавање, односно нечињење, као начин извршења кривичног дела, постоји уколико лице има дужност да спречи неко понашање а чињеница да неко није спречио лице у извршењу дела, не значи аутоматски да има свест да му помаже у чињењу истог. Ова дужност постоји код надређених лица у односу на своје подређене, а није спорно да окривљени АА и ВВ нису били надређени окривљеном ББ. Само присуство лица одређеној радњи није довољно за утврђивање постојања кривичне одговорности, уколико то присуство нема елементе знатног, односно суштинског доприноса и утицаја на главног извршиоца у извршењу одређених радњи. Околност да се окривљени нису удаљили или да нису пријавили такво дело, и по оцени овог суда, насупрот наводима жалбе Тужиоца за ратне злочине, не може представљати доказ о помагању као облику учествовања у извршењу кривичног дела, већ таква одговорност остаје на нивоу моралне одговорности, али не и одговорности у правном смислу.

Дакле, имајући у виду све напред наведено, првостепени суд правилно закључује да нема доказа да присуство окривљених АА и ВВ критичном приликом садржи потребне елементе, нити психичког помагања окривљеном ББ - евентуалног јачања воље, отклањања препрека, нити физичког помагања у извршењу радњи телесног повређивања оштећених ОО и ОО1, због чега су супротни жалбени наводи Тужиоца за ратне злочине оцењени као неосновани. У ситуацијама када прилог помагача, као у конкретном случају, није у правно релевантном смислу утицао на извршиоца дела, и по оцени овог суда, могло би се радити само о покушају помагања које по закону није кажњиво или о неуспелом помагању, а у конкретном случају нема доказа да је такав евентуални допринос извршењу дела био довољно знатан и ефикасан да би омогућио,

олакшао или охрабривао окривљеног ББ у извршењу кривичног дела, како то правилно закључује првостепени суд.

С обзиром да није доказано да је код окривљених АА и ВВ постојала свест да помажу окривљеном ББ, а како је у новијој судској пракси МКТЈ изражено становиште да се за помагање захтева не само свест о томе да помагач помаже извршиоцу већ и да помагач прихвата коначни исход и кажњавање последице свог понашања, то је првостепени суд правилно поступио када је као недоказане изоставио из изреке радње помагања окривљеном ББ при повређивању телесног интегритета оштећених ОО1 и ОО, у односу на окривљеног АА, односно применом одредбе члана 355 тачка 2 ЗКП-а ослободио од оптужбе окривљеног ВВ за ове радње. Стога су напред изнети жалбени наводи Тужиоца за ратне злочине којима се у овом делу побија првостепена пресуда оцењени као неосновани.

Што се тиче жалбе Тужиоца за ратне злочине којом се у односу на окривљеног АА побија првостепена пресуда у делу одлуке о кривичној санкцији, Апелациони суд налази да је жалба основана. Наиме, првостепени суд је од олакшавајућих околности на страни овог окривљеног ценио личне и породичне прилике окривљеног - околност да је отац двоје малолетне деце, његову младост у време извршења кривичног дела, чињеницу да у то време није био осуђиван као и распад породице након отпочињања овог кривичног поступка, те његово коректно држање пред судом, при чему је нашао да наведене околности имају карактер особито олакшавајућих околности.

Међутим, и поред правилног закључка првостепеног суда да изнете олакшавајуће околности у конкретном случају имају значај особито олакшавајућих које оправдавају примену института ублажавања казне из члана 42 и 43 КЗ, по оцени Апелационог суда, природа и околности под којима су учињене кривично-правне радње за које је окривљени АА оглашен кривим, а које првостепени суд није у довољној мери ценио, оправдавају строжије кажњавање овог окривљеног. Због тога је овај суд уважавањем жалбе Тужиоца за ратне злочине преиначио првостепену пресуду у делу одлуке о кривичној санкцији у односу на окривљеног АА, тако што га је осудио на казну затвора у трајању од 3 (три) године у коју ће му се применом одредбе члана 50 КЗ СРЈ урачунати време проведено у притвору од 21.12.2007. године до 05.02.2008. године.

По оцени овог суда овако одмерена казна испод границе прописане законом за предметно кривично дело, сразмерна је тежини извршеног кривичног дела и степену кривичне одговорности окривљеног АА и иста је нужна али и довољна за постизање сврхе кажњавања из члана 33 КЗ СРЈ.

С обзиром да је бранилац окривљеног ББ, адвокат БА на седници другостепеног већа изјавио да одустаје од жалбе изјављене дана 24.априла 2012.године против првостепене пресуде, те је Апелациони суд сходно одредби члана 456 став 2 ЗКП-а, наведену жалбу одбацио као недозвољену, док је на основу одредбе члана 459 и 457 ЗКП-а, одлучио као у изреци пресуде под I .

Записничар,

Председник већа-судија,

Мирјана Јанковић-Недић,ср

Синиша Важић,ср

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Светлана Антић